

Raadsvraag (art. 39) versnelde procedure	Gesteld door: PvdA
Datum	26 mei 2021
Onderwerp	119-2021 Water
Portefeuillehouder	Wethouder I.M. (Inge) Raaijmakers
Overige betrokken portefeuillehouder(s)	College B&W

De fractie heeft de volgende vragen:

Geachte voorzitter,

Een van de belangrijke problemen waarmee ons land geconfronteerd wordt is de vraag op welke manier wij onze maatschappij moeten aanpassen aan de gevolgen van de klimaatverandering. Om de opwarming van de aarde te verminderen wordt wereldwijd gewerkt aan een energietransitie met als doel de uitstoot van CO2 uiteindelijk naar nul te reduceren. Daarnaast zal het nodig zijn de gevolgen van deze opwarming op plaatselijk niveau te beperken. In deze vraagstelling willen we ons beperken tot de maatregelen welke op plaatselijk niveau genomen kunnen worden om de waterproblematiek, die voor een belangrijk deel veroorzaakt wordt door de klimaatverandering, aan te pakken.

Onder de problemen op het terrein van waterbeheer zijn er twee, die ook zeker actueel zijn in onze regio, namelijk:

- Incidenteel optredende wateroverlast door extreme buien. Door klimaatveranderingen zullen er vaker buien met hoge neerslagintensiteiten gaan optreden. Bij deze heftige buien bestaat een substantieel risico van wateroverlast op bepaalde plaatsen in de stad en de omliggende dorpskernen.
- Tegelijkertijd kampen we in de zomer steeds vaker met droogte en juist schreeuwende tekorten aan water. De akkers en de natuur hebben dan dorst door een gebrek aan hemelwater, gecombineerd met zeer hoge temperaturen; het is daardoor overal kurkdroog met het risico op natuurbranden en mislukkende oogsten. Om de droogte te bestrijden wordt in deze droge zomers veel grondwater gebruikt voor het sproeien van akkers en particuliere tuinen.

Ons land zit in de luxepositie dat er in principe jaarlijks voldoende regen valt en water via de grote rivieren wordt aangevoerd om aan alle vragen vanuit de gebruikers te kunnen voldoen.

In de winter zien we, vanwege overvloedige regenval en laag verbruik door de natuur, een tijdelijk overschot van water. In het verleden is ons watersysteem zo ingericht dat dit wateroverschot zo efficiënt en zo snel mogelijk afgevoerd wordt naar zee om te voorkomen dat we natte voeten krijgen.

In de droge zomerperiode zien we de laatste jaren steeds vaker een gigantisch neerslagtekort. Om de droogte op de akkers en in de tuinen te compenseren wordt veel extra grondwater gebruikt voor het sproeien van de akkers en de tuinen. Aan het eind van de droge zomer zien we als gevolg van dit hoge grondwaterverbruik een forse daling van het grondwaterpeil. In een natte winter zal het grondwater weer voor een groot deel aangevuld kunnen worden. Als er echter te veel droge zomers achter elkaar optreden zal dat uiteindelijk leiden tot een onaanvaardbaar grote daling van het grondwaterpeil en tenslotte tot ernstige tekorten voor alle gebruikers van dat grondwater. Er moet daarom gewerkt worden aan het beter vasthouden van het water dat in principe elk jaar in voldoende mate valt. Het waterprobleem is vergelijkbaar met groene energie. Er is in principe genoeg zon en wind om ons van ruim voldoende elektriciteit te voorzien.

Het is echter niet altijd op elk moment voldoende beschikbaar, zodat we voor dat beschikbaarheidsprobleem een oplossing moeten vinden, zoals opslag van elektriciteit in batterijen of groene waterstof.

De oplossing van het waterprobleem is voor een belangrijk deel de verantwoordelijkheid van de waterschappen. Ook gemeenten kunnen aanpassingen doen in hun stedelijke inrichting waardoor de waterproblematiek een stukje verbeterd wordt.

De PvdA-fractie wil daarom weten welke maatregelen getroffen kunnen worden om ons watersysteem aan te passen aan de wijzigingen van het klimaat, zodat we droge voeten houden in de winter en in de zomer de droogte kunnen trotseren. De PvdA-fractie heeft hierover een aantal vragen:

Het is belangrijk dat de gemeente werkt aan een klimaatbestendige infrastructuur op het gebied van de waterhuishouding. Een mooie maatregel hiervoor staat beschreven in het conceptadvies van de denktank water van de gemeente Roosendaal. Hierin wordt een pleidooi gehouden voor toepassing van de bovengrondse waterberging. Deze bovengrondse berging wordt zo uitgevoerd dat deze een positieve bijdrage levert aan de oplossing van beide bovengenoemde waterproblemen.

Onze vraagstelling is gebaseerd op dit conceptadvies van de denktank. Dit conceptadvies is vanwege de corona maatregelen nog niet vastgesteld door de vergadering van de denktank. We hebben het stuk als bijlage bijgevoegd.

1. De Denktank Water adviseert in dit advies om, op de momenten dat er gewerkt wordt aan de (her)inrichting van de openbare ruimte, een ander type bovengrondse berging in overweging te nemen. In deze voorgestelde bovengrondse berging is de indeling van de openbare ruimte gelijk aan de huidige situatie. Echter de groenstroken langs de weg kunnen door deze af te graven lager gelegd worden dan de rijweg. Door het verlagen of onderbreken van de opsluitbanden kan het overvloedige hemelwater afvoeren naar de groenstroken. Door het lager maken van de groenstrook ontstaat extra waterberging, die alleen benut wordt bij de zeer zeldzame zware buien. Tevens bestaat bij elke regenbui de mogelijkheid dat het water, dat op de rijweg valt, afstroomt naar de groenstrook en daar kan infiltreren in de bodem. Deze afstroming naar de groenstrook kan gestimuleerd worden door het aantal straatkolken te beperken en de afstroming naar het plantsoen voorrang te geven. Op die manier kan een bescheiden bijdrage worden geleverd aan het verminderen van de verdroging in de stad. De denktank adviseert de aanleg van bovengrondse waterbergingen te overwegen op de volgende plaatsen:

- Op nieuwbouwlocaties. Nieuwbouwlocaties moeten uiteraard ook op het gebied van hemelwater klimaat bestendig zijn. De bestaande regels rondom de omgang met hemelwater bij nieuwbouw blijven ongewijzigd, maar door het slim inrichten van de bovengrond wordt een extra klimaatbestendige omgeving gerealiseerd.
- Op bestaande locaties in de stad die bij het optreden van een zeer zware bui ernstige wateroverlast ondervinden.
- Kansen benutten: bij iedere herinrichting moeten kansen voor een klimaat robuuste inrichting worden meegenomen.

Kunt u uw visie geven op dit conceptadvies en daarbij aangeven wat ervoor nodig is om dit ten uitvoer te brengen?

2. De Denktank Water adviseert hierbij om een pilot met deze voorgestelde bovengrondse waterberging uit te voeren. Hierdoor kan een goed inzicht ontstaan in de aandachtspunten die hierbij spelen. Bent u voornemens om een dergelijke pilot uit te gaan voeren? Graag een toelichting.

3. De Denktank Water adviseert de gemeente consequent en eenduidig binnen haar eigen organisatie te communiceren over het belang van klimaatbestendig en waterrobuust inrichten. Door klimaatadaptatie niet sectoraal te benaderen maar als logisch onderdeel van gebiedsprocessen en wijkgericht werken te zien, ontstaan meekoppelkansen met andere ontwikkelingen resulterend in een kwaliteitsimpuls voor de stad. Hoe ziet u dit? Wordt dit in beleid verankerd en welke meekoppelkansen ziet u hierbij?

4. De Denktank Water adviseert de gemeente richting burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties inzichtelijk te communiceren over de maatregelen die zij neemt voor het klimaatbestendig en water robuust maken van de gemeente en over een gedeelde verantwoordelijkheid hierin. Hierdoor ontstaat handelingsperspectief voor klimaatadaptatie waaraan iedereen zijn bijdrage levert. Hoe ziet u dit? Wat wordt er op het gebied van communicatie gedaan in deze?

Naast dit voorbeeld van de inrichting van de openbare ruimte in de stedelijke omgeving zien we met name in de landelijke omgeving de belangrijkste mogelijkheid om te werken aan een klimaatbestendig waterbeheer.

5. Zie: Waterschap pak verdroging aan bij de bron; maak gebruik van grondwaterstand bij beregeningsverbod | Opinie | ed.nl. In dit opiniërende artikel wordt aangegeven dat, willen we verdroging tegengaan, het nodig is om meer water vast te houden, maar vooral om zuiniger om te gaan met het grondwater. Hoe kunnen we verdroging in de zomers volgens u het beste tegen gaan?

6. Een duidelijk voorbeeld van het afstromen van grote hoeveelheden water uit hooggelegen gebieden in onze omgeving kunnen we zien bij het natuurgebied van de Buisse Heide en de Moeren e.o. Vanaf deze gebieden verdwijnt in de natte periode van het jaar een behoorlijke waterstroom van naar schatting zo'n 1 miljoen liter per uur [1.000 m³/uur], welke via de Turfvaart afstroomt naar het watersysteem van de Mark en vervolgens naar het Hollands Diep. Als je dat water belet af te stromen en laat infiltreren of in een buffer verzamelt, dan kan je in het natte seizoen heel veel water vasthouden, dat je in de zomer kan gebruiken om te beregenen. Bent u met de PvdA-fractie van mening dat hier een groot potentieel zit dat de moeite van het verkennen waard zou zijn? Kunt u hier uw visie op geven en daarbij aangeven wat ervoor nodig is om dit ten uitvoer te brengen?

7. Ziet u andere mogelijkheden om buffers te verzamelen ten behoeve van de droge periodes? Zo ja, welke? Graag een toelichting. Alvast dank voor uw antwoorden.

Namens de PvdA-fractie,

Paul Klaver

Bijlage: Advies bovengrondse waterberging. Denktank Water gemeente Roosendaal (concept).

Wij beantwoorden de vraag als volgt:

1. De Denktank Water is in 2019 in het leven geroepen om gevraagd en ongevraagd advies te geven op het thema extreme regenval als onderdeel van de klimaatadaptatie. De status van het advies waar de vragen over gaan is deze nog niet is vastgesteld door de denktank. Zo lang het advies niet is vastgesteld en is aangeboden komt er geen inhoudelijke reactie op het concept. Dit om de waardevolle dialoog met de denktank niet in de weg te zitten.

In het huidige beleidsplan Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (VGRP) 2020-2023 wordt reeds ingespeeld op extreme regenval. Bij de aanpak van wateroverlast in bestaande situaties wordt in eerste instantie opgelost met ingrepen in de bovengrondse infrastructuur door water af te lijden en tijdelijk te bergen. Het vergroten van de riolen is in verband met de kosteffectiviteit de laatste optie.

Bij nieuwe ontwikkelingen in bestaand gebied worden strengere eisen gesteld aan de capaciteit van de riolering, de afstroming van water bij 'water op straat' en de berging van water op eigen terrein. De

eigenaar van een perceel is verantwoordelijk voor de ontwatering en afwatering van zijn eigen perceel. Afwentelen van problemen naar openbaar gebied dient voorkomen te worden. Daarom wordt bij nieuwe ontwikkelingen een berging voorgeschreven van 60 mm welke in minimaal 24 uur mag worden geloosd op de regenwaterriolering. Voor het vloerpeil wordt een hoogte van 0,30 m ten opzichte van de kruin van weg voorgeschreven.

2. Zie de beantwoording van vraag 1.

3. Zie de beantwoording van vraag 1.

4. Communiceren om meer waterbewustzijn te creëren is onderdeel van het VGRP 2020-2023. Om de communicatie voor de looptijd van het VGRP vorm te geven wordt er momenteel een communicatiestrategie uitgewerkt. Bestaande activiteiten worden onderdeel van de strategie. Zoals het al jaren lopende project Spraakwater waarbij het waterbewustzijn wordt vergroot bij basisschoolleerlingen in de midden-en bovenbouw.

5. Verdroging is een regionaal en landelijk probleem. Dit is één van de redenen waarom het Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie is opgestart. De klimaatreis heeft in beeld gebracht waar de grootste kansen en aandachtspunten liggen met betrekking tot klimaatadaptatie. Hierover is uw raad geïnformeerd tijdens de themabijeenkomst van 14 oktober 2020. Binnen de Waterkring West worden nu klimaatadaptatieve maatregelen verder uitgewerkt.

6. Het vasthouden van water is een essentieel onderdeel van aanpakken van verdroging. Voor de aanpak zie het antwoord op vraag 5.

7. Zie de beantwoording van vraag 5.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Wethouder I.M. (Inge) Raaijmakers MSc. RC